

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 22/04/2026.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 408: Nghe tôi giảng thì họ cảm thấy như đang bị mắng

Nếu lấy Thập thiện và Thập ác làm tiêu chuẩn thì tập khí chúng sanh gần như là giống nhau, thân thì thường dễ phạm phải “*sát đạo dân*”, ý thì “*tham sân si*”, “*miệng nói dối, nói lừa dối chiều, nói lời hung ác, nói lời thù ghét*”. Hòa Thượng trong các bài giảng của mình, đôi lúc nhắc đến các tập khí xấu ác này và gần như mỗi người đều có các căn bệnh này, chỉ có điều là nặng nhẹ khác nhau. Người này tham ăn, người kia không tham ăn thì lại tham tiền, người không tham ăn, không tham tiền thì lại tham ngủ. Do đó, những gì Phật nói trên Kinh hay những điều Tổ sư Đại đức khuyên dạy không phải là các Ngài nói cho riêng ai nghe, chỉ là nói chung tập khí xấu ác phiền não của chúng sanh mà thôi.

Nếu dùng tâm để nói cho riêng một ai thì đó là tâm phân biệt, vọng tưởng, chấp trước. Tâm này không thanh tịnh, không bình đẳng. Hòa Thượng nói: “***Phật Bồ Tát dùng tâm bình đẳng, tâm cung kính đối với tất cả chúng sanh. Do đó các Ngài chân thật là khai ngộ, chứng quả. Tâm của chúng sanh chúng ta thì không bình đẳng tức là không có tâm cung kính. Trước khi chưa học Phật, họ cuồng vọng, tự đại, cống cao ngã mạn, thường ưa thích phô trương, khoe khoang và thích phê bình người khác, tuy nhiên, sau khi đã thành tựu, một người chân thật tu hành, thường đối với tất cả chúng sanh một mực bình đẳng.***”

Người tu hành mà có những tập khí trên thì họ chỉ là phàm phu bình thường, chứ chưa có chút thành tựu gì. Người thích khoe khoang và ưa phê bình người khác, thậm chí phê bình người trên, phê bình cả Phật Bồ Tát thì họ thực sự là phàm phu bình thường, chẳng có chút công phu nào cả. Nếu chúng sanh phàm phu có tâm cung kính thì cũng chỉ là nịnh bợ, thương đội, hạ đạp, cho nên không thể khai ngộ, không thể chứng quả. Người như thế mới gọi là chúng sanh. Người chân thật tu hành phải khiêm nhường, tự hạ mình, không hề khoe khoang, tránh việc phê bình người khác.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Người chân thật khế nhập được vào cảnh giới của Phật thì những tập khí xấu ác thấy đều được cải đổi. Họ hiểu được sự khiêm tốn, sự tôn kính người, sự tán thán người và họ không còn phê bình người khác.”*** Từ lời chỉ dạy này của Hòa Thượng, chúng ta sẽ hiểu đâu là thiện tri thức. Danh thơm tiếng tốt không phải là tiêu chí, chẳng nói lên điều gì, quan trọng là trong cuộc sống thường ngày có biết tự hạ mình tôn người hay không? Người tự khoe khoang và hay phê bình người khác thì chúng ta phải nên tránh xa.

Những cảnh giới trên Kinh Phật nói, chúng ta hiểu được phần nào nhưng nếu chúng ta không được Hòa Thượng nhắc nhở như thế này thì biết đến bao giờ chúng ta mới chứng đắc được cảnh giới đó. Vì sao? Vì chúng ta sẽ không biết làm cách nào để thay đổi được những tập khí xấu ác và chuyển hóa tâm bệnh của mình. Tập khí của chúng ta thật là đáng sợ. Có những thứ chúng ta tưởng mình đã rời xa được nó nhưng khi gặp cảnh, gặp chuyện, nó vẫn hiện nguyên hình. Một khi chúng đã hiện nguyên hình rồi thì thay đổi không còn kịp nữa.

Hòa Thượng nói: ***“Các vị phải nên biết, ta đối với mọi người cung kính chính là ta đối với Phật cung kính. Ta đối với tất cả chúng sanh cung kính chính là cung kính đối với chính mình. Đạo lý này có mấy người hiểu được! Chính tôi là người đã trải qua việc này. Lúc còn trẻ, tâm bệnh rất nhiều, tập khí rất nặng. Sau khi học Phật rồi mới biết được sự xấu ác của chính mình. Trước đây, chính mình có ác hạnh, chính mình có lỗi lầm thì không có ai nói cho mình nghe. Tại vì sao không có ai nhắc nhở? Vì cho dù có ai nhắc nhở thì bản thân tôi cũng không tiếp nhận.”***

Chúng ta hiện tại vẫn khởi tâm vọng tưởng, phân biệt, chấp trước với chúng sanh, tự cho rằng người này đáng cung kính, người kia không đáng cung kính. Hòa Thượng đang lấy câu chuyện của Ngài trước khi học Phật để nói đến tâm cảnh của chúng sanh chúng ta. Chúng ta có thường tiếp nhận khi có người chỉ lỗi cho chúng ta hay không? Chúng ta thường là không tiếp nhận mà còn có thái độ thù hận, khởi ý muốn báo thù. Cho nên, không ai mắc mớ, đại dột đi rước sự phiền não này. Nếu có ai đó khuyên can mình thì chúng ta phải tri ân họ vì họ là người rất từ bi, mạo hiểm, không ngại chuốc lấy sự phiền não. Bản thân tôi đã có vài lần khuyên bảo nhắc nhở, cảnh báo người khác. Họ không những không cảm ơn mà còn trở nên thù ghét tôi, họ cho rằng tôi nói những chuyện không đâu.

Hòa Thượng nói: ***“Không cần nói đến thời hiện đại này, vào thời xưa lúc phong khí thuần hậu chất phác, người ta cũng không nói với bạn cho dù bạn có lỗi lầm, có tạo ác. Tuy nhiên, phía sau lưng bạn, người ta sẽ cười chê bạn, cười chê Cha Mẹ bạn, cười chê Thầy giáo của bạn vì chưa dạy cho bạn được tốt. Cha Mẹ và Thầy Cô của bạn đều bị người ta mắng và như thế tội lỗi của bạn có nặng hay không?”*** Cha Mẹ và Thầy Cô là người có ân đức lớn nhất với chúng ta, cho nên nếu chúng ta làm tốt thì Cha Mẹ, Thầy Cô được khen tặng. Nếu làm không tốt thì Cha Mẹ, Thầy Cô bị quở trách và nếu điều đó xảy ra, thì ta chính là kẻ vong ân bội nghĩa. Chúng ta đừng nghĩ ai mới bị mắng là vong ân bội nghĩa. Chính chúng ta là những kẻ như thế vì hằng ngày trong mỗi việc làm của mình, đều đã tạo nên những hành động khiến Thầy Cô và Cha Mẹ bị chê trách.

Hòa Thượng tiếp lời: ***“Người nhắc nhở, khuyên can bạn chính là Phật Bồ Tát bởi họ không ngại, họ vô tư vô cầu, không so đo tính toán. Người thế gian thì không đại gì mà rước lấy phiền phức này bởi đa phần, trước sự khuyên can, người nghe thường không chấp nhận nên người nhắc nhở sẽ nhận được sự phản kháng, sẽ nhận được tâm oán hận, tâm báo thù.”*** Người nói lỗi lầm của chúng ta, ngoài Phật Bồ Tát ra, chỉ có Cha Mẹ và Thầy Cô bởi họ có nghĩa vụ phải làm như thế. Người khác không có nghĩa vụ này. Thấy chúng ta sai phạm thì Cha Mẹ và Thầy Cô thường khuyên can.

Hòa Thượng nói: ***“Tuy nhiên, trong thời hiện đại này, Cha Mẹ và Sư trưởng cũng không nói đến lỗi lầm của bạn, vậy thì phải làm sao? Chỉ có thể dựa vào chính mình nhận ra, chính mình giác ngộ.”*** Thật ra, vì Cha Mẹ và Thầy Cô chưa được tiếp nhận giáo huấn của Thánh Hiền thì họ cũng sẽ không biết đường mà khuyên can. Nhiều năm qua, tôi bôn ba khắp nơi, trải nghiệm từ thực tế và trong gia đình, mới thấy rằng việc giáo dục các thế hệ sau là vô cùng quan trọng. Việc giáo dục trẻ trở thành một con người chuẩn mực, có khuôn phép, có ích cho xã hội hoàn toàn khác với việc để trẻ tự lớn như một cây ngô đồng. Số người sống trên thế gian mà chẳng làm lợi ích cho ai thì nhiều lắm và các Bồ Mẹ không ai muốn con mình sống như một cái xác, chẳng biết giúp ích cho đời. Tuy nhiên, ở mỗi giai đoạn phát triển của trẻ, nếu đã đi qua, chúng ta sẽ không cách gì bù đắp lại được. Mọi người phải cẩn trọng với việc này!

Nếu Cha Mẹ và Thầy Cô không nhắc nhở thì chúng ta phải tự có năng lực để nhận ra, để giác ngộ. Việc này đòi hỏi chúng ta phải có thiện căn, phước đức, nhân duyên sâu dày. Ngày còn trẻ, tôi đi làm và cũng kiếm ra nhiều tiền. Ai cũng hỏi tôi sao tôi không sắm điện thoại. Từ lúc tôi chưa học Phật, tôi đã cảm thấy không vui trước môi trường và hoàn cảnh sống lúc đó và tôi nhận ra rằng ngày nào cũng tranh giành, cũng nỗ lực kiếm tiền, cũng ăn chơi đều không phải là đời sống của chính mình. Thời đó, ai cũng có điện thoại duy chỉ có mình tôi là không. Đây chính là thiện căn của tôi! Tuy nhiên, tôi lúc ấy vẫn không tìm được lối đi.

Hòa Thượng khẳng định: ***“Nếu chính mình không có cách gì giác ngộ, vậy thì phải dựa vào đọc Kinh. Nhưng nếu chính mình đọc Kinh rồi mà vẫn không hiểu thì phải làm sao? Vậy thì tốt nhất là phải dựa vào duyên phận nghe nhiều, đọc nhiều.”*** Tôi hoàn toàn thấm thía với lời dạy này của Hòa Thượng. Nhiều năm qua tôi liên tục phiên dịch pháp của Hòa Thượng và tiếp nối sau đó là tiếp tục học pháp của Hòa Thượng nên ngày ngày tôi được nhắc nhở. Duyên tốt chính là ngày ngày được học tập, được nghe, được nhận lời nhắc nhở từ Hòa Thượng. Nghe ít thì chưa thấm, phải nghe được rất nhiều. Nhiều tháng chưa đủ, nhiều năm chưa đủ mà phải nói là nhiều chục năm thâm nhập trong nghe pháp, đọc pháp. Cho nên, tuổi thọ ở thế gian là vô cùng thiết, giúp chúng ta có đủ thời gian quy nạp và huân tập pháp. Nếu thời gian chưa đủ mà đã ra đi thì công trình học tập vẫn dở dang. Hòa Thượng Hải Hiền có tới 92 năm niệm Phật, 112 năm tuổi thọ ở thế gian. Ngài có thời gian dài như vậy nên Ngài có thành tựu rất trác tuyệt, tự tại vắng sanh, lưu lại toàn thân xá lợi.

Hòa Thượng nói: ***“Tuy nhiên, có một số đồng tu, sau khi nghe pháp rồi thì đến nghe tôi giảng và nói với tôi rằng: nghe Hòa Thượng giảng, ngày nào cũng cảm thấy như bị mắng vậy, cũng cảm thấy như đang nhắc đến tính xấu, đến lỗi lầm của họ trước mặt mọi người. Kỳ thật đây là sự hiểu lầm một cách nghiêm trọng.”***

Người nghe pháp, có cảm giác Hòa Thượng đang mắng họ nhưng thật ra đó chỉ là một sự tình cờ. Đã nói đến lỗi lầm thì chẳng phải của riêng ai, hằng ngày, chúng ta nghe Hòa Thượng thường nhắc đến ảo danh ảo vọng thì đây là căn bệnh chung của chúng sanh. Có người khen người khác rằng: *“Tu hành sao lúc này trông đẹp quá!”* hay *“Lâu ngày không gặp Bồ Tát, Bồ Tát tu hành cách gì mà*

càng lúc càng đẹp ra?”. Người được khen như thế thì tự cảm thấy rất sung sướng, cảm thấy mình có tu lắm nhưng thật ra chỉ là giả bộ ta đây là người có tu mà thôi. Đây chính là ảo danh ảo vọng.

Cho nên Hòa Thượng nhắc đến tập khí phiền não là nhắc chung với mọi người. Người nghe tự cảm thấy Hòa Thượng như đang hành tội mình thì đây chẳng qua chỉ là một sự hiểu lầm. Không ai muốn gây thù chuốc oán với người! Hôm nay, Ngài nói đến tự tư tự lợi thì ai có tâm tự tư tự lợi sẽ cảm nhận như đang nói đến họ. Hay vừa qua họ có chuyện tham sân si và bài học nhắc đến tập khí tham sân si thì bản thân họ lại có cảm giác Hòa Thượng đang nói họ. Thật ra tham sân si, ảo danh ảo vọng, ham hưởng thụ năm dục sáu trần là đại bệnh của chúng sanh, mỗi người ở mỗi căn bệnh lại có nặng nhẹ khác nhau.

Chúng ta quán sát thì thấy, hễ nhắc đến lợi thì ai cũng muốn mình có lợi, còn nói đến cho đi vô điều kiện thì hầu như ai cũng tránh. Việc này cũng giống như câu chuyện Hòa Thượng kể về việc đăng ký tham gia Phật thất, ban đầu thì đăng ký ồ ạt theo nhau nhưng khi biết Phật thất ba tháng vắng sanh thì số đăng ký chắc chắn sẽ không có mấy người.

Cho nên bài học hôm nay, có một nội dung khiến chúng ta phải phản tỉnh. Hòa Thượng cho biết rằng ngày nay, không có ai nhắc nhở chúng ta, thậm chí Cha Mẹ và Thầy Cô cũng không nhắc nữa cho nên chỉ có thể dựa vào sự giác ngộ của chính mình. Nói đến đây tôi rất cảm khái vì không biết nhân duyên gì mà tôi có thể gặp được thùng đĩa CD những bài giảng của Hòa Thượng và tôi đã miệt mài phiên dịch, miệt mài học tập. Nhờ đó, tôi được Hòa Thượng nhắc nhở, khuyến khích trong suốt mấy chục năm qua. Nếu chỉ nghe pháp Hòa Thượng được hai ba năm hay năm bảy năm hoặc nghe vài trăm đĩa giảng cũng chưa ăn thua mà phải từ vài ngàn đĩa trở lên.

Từ ngày chúng ta học tập với nhau vào các buổi sáng đến nay đã hơn 2000 giờ miên mật, không gián đoạn. Đây chính là chúng ta đang dựa vào duyên phận tốt nhất của chính mình mà Hòa Thượng đã chỉ dạy trong bài học hôm nay. Đó chính là nghe đi nghe lại nhiều lần lời giảng dạy của Ngài. Bản thân tôi, thật sự đã có duyên phận rất tốt, đó là ngày ngày được học tập với Hòa Thượng. Hòa Thượng cho biết rằng nếu không thể tự mình giác ngộ thì phải đọc Kinh, phải nghe Kinh. Nhưng đọc Kinh và nghe Kinh vẫn không hiểu thì cần phải dựa vào

duyên phận tốt nhất của chính mình là được nghe đi nghe lại, nghe nhiều lần thì sẽ vỡ ra lời Hòa Thượng chỉ dạy. Chúng ta biết điều này rồi thì hãy nỗ lực. Bản thân tôi rất trân trọng cơ duyên này, tôi nghe lời Hòa Thượng và được Ngài nhắc đi nhắc lại mãi mà vẫn không thấy chán. Ngài càng nhắc, tôi lại càng thấm thấu hơn ý nghĩa của lời dạy đó. Đặc biệt, khi càng làm thì tôi lại càng thâm nhập được vào cảnh giới mà Hòa Thượng chỉ dạy. Rõ ràng là rất tuyệt vời. Cho nên càng làm càng mạnh mẽ, càng làm càng thấy vui, càng làm càng tích cực, không hề chểnh mảng.

Tuy nhiên, có một số người nghe Hòa Thượng giảng lại cho rằng Ngài đang mắng, đang hành tội họ cho nên rất nhiều người bỏ cuộc. Trước đây, cũng có người từng nói với tôi là họ học không thấy vui vì ngày nào cũng như bị mắng. Thật ra, Hòa Thượng đang chỉ ra lỗi lầm hay tập khí xấu ác của tất cả chúng sanh. Chỉ đến khi nào tập khí xấu ác của chúng ta ít đi, cải sửa được rồi thì chúng ta mới thấy mình không bị mắng nữa. Còn nếu chúng ta cảm thấy mình đang bị mắng thì có nghĩa là tập khí xấu ác của chúng ta vẫn còn y nguyên. Vậy thì, chúng ta phải nỗ lực sửa đổi và đó chính là tu hành./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!